

hij het als het ware uitgelokt had) niet geweigerd kon worden, maar daar waren toch wel bezwaren aan verbonden. Van Kleffens betoogde dat duidelijke Amerikaanse toezeggingen nodig waren dat aan de Nederlandse soevereiniteit over Suriname niet getornd zou worden. 'Wat zullen zij in de toekomst waard zijn', vroeg Welter: 'indien de bezetting er eenmaal is, is de vraag: hoe komt ze er ooit weer weg?' Hij haalde er de geschiedenis bij: had Engeland na het Napoleontische tijdperk niet ook Ceylon, waarvan de teruggave aan Nederland beloofd was, behouden? 'Bezettingen', zei Steenberghe, 'hebben steeds nadelige gevolgen gehad.' Besloten werd, de bedoelde toezeggingen aan president Roosevelt te vragen en hem mee te delen dat het Amerikaanse garnizoen krachtens de Surinaamse staatsregeling onder het opperbevel van de gouverneur zou staan en dat Nederland de kosten van het garnizoen, geschat op f 1 mln per jaar, voor zijn rekening zou nemen.¹ Met dat alles ging Roosevelt accoord, maar drie weken later kwam de aap uit de mouw: Roosevelt wenste dat het neutrale Brazilië óók uitgenodigd zou worden, troepen naar Suriname te zenden; daarbij verzweeg hij dat hij dat denkbeeld zelf al aan de president van Brazilië voorgelegd had. Voor die Braziliaanse troepen voelde het kabinet niets, ook niet omdat hun komst een gevaarlijk precedent zou kunnen vormen. Men wist dat Venezuela op Curaçao en Aruba aasde² – stond men Brazilië toe, troepen naar Suriname te zenden, dan zou het moeilijk zijn, Venezolaanse troepen uit de Antillen te weren. Met steun van het kabinet hield van Kleffens het been stijf en tenslotte ging Brazilië er accoord mee dat het slechts het recht kreeg, liaison-officieren naar Paramaribo te zenden.³

Op 24 november maakte een gemeenschappelijk Amerikaans-Nederlands communiqué bekend dat in Suriname ter bescherming van de bauxietmijnen tijdelijk een Amerikaans garnizoen gelegerd zou worden en diezelfde dag kwamen de eerste duizend Amerikaanse militairen in Paramaribo aan, een en ander tot grote verrassing van gouverneur Kielstra – hij had hun aankomst willen uitstellen en niemand had de moeite genomen, hem in te lichten dat zijn voorstel afgewezen was.

Wij voegen aan dit alles toe dat het Britse garnizoen op Curaçao en Aruba teruggetrokken werd; het werd in februari '42 door een Amerikaans

¹ Ministerraad: Notulen, 4 sept. 1941. ² Aan Nederlandse kant was ook de pijnlijke herinnering blijven hangen van wat in juni '29, ruim twaalf jaar eerder dus, was geschied: Venezolaanse opstandelingen hadden toen een in Willemstad liggend schip gekaapt en waren, de gouverneur en de militaire commandant van Curaçao als gijzelaars meenemend, daarmee naar Venezuela gevaren; wij komen hierop terug in hoofdstuk 6. ³ Een eigenlijke liaison-missie kwam er niet, wél brachten twee Braziliaanse officieren in oktober '42 een kort bezoek aan Suriname.